

Palveluasuminen on tuottavaa liiketoimintaa

Kuopion kaupunginvaltuustossa 20.11. on esillä ikääntyneiden, vammaisten ja erityisryhmien asumispalveluiden ohjelma. Ohjelmassa tuodaan esille tarve asumispalveluiden lisäämiseen ja laatusuositukset. Hoidettavien ihmisten määrä lisääntyy, mihin on varauduttava. Samanaikaisesti kunnat kamppailevat talousvaikeuksissa ja investointipaineissa. Yksityisen rahan uskotaan pelastavan kunnan ahdingosta.

Useat kunnat ovat päätyneet myymään hoivakiinteistöjään yksityisille palveluntuottajille, kuten Tervossa on tapahtumassa (SS 17.10.2017). Palvelukoti Vuokko on tarkoitus purkaa ja yritys investoi uuteen kiinteistöön. Investointiin ARA myöntäneen avustusta. Usein ulkomaisessa omistuksessa olevilla yrityksillä on varaa ja intoa investoida yhteiskunnan tuella. Paikallisten yritysten on vaikea pärjätä kovenevassa kilpailussa.

Nostaisin tarkasteluun palveluasumisen kokonaiskustannukset asukkaan ja yhteiskunnan kannalta. Kuinka kunnan menoerästä tuleekin yksikäs kannattavaa liiketoimintaa ja mistä syntyy palveluasumisessa yrityksen tuotto? Kiinnostaako päättäjiä, että minne yritysten yhteisövero maksetaan tai maksaako yritykset veroja ylipäättään?

Velvollisuus asumispalveluiden järjestämiseen on lain mukaan kunnalla, mutta itse palveluasuminen voidaan toteuttaa kunnan, yksityisen yrityksen tai säätiön omistamassa kiinteistössä. Hoivan kunta voi joko tuottaa itse tai kilpailuttaa. Henkilökuntamitoitus on säädetty, joten palkkakulujen pitäisi olla kunnalla ja yrityksissä samat, jos palkataan pätevä henkilöstö niin kuin pitäisi.

Pääosin kunnan kustantamasta laitoshoidosta eli vanhainkodeista on siis siirrytty nykyaikaiseen palveluasumiseen. Palveluasumisessa ihminen asuu periaatteessa kotonaan eli maksaa itse vuokransa, johon voi saada yhteiskunnalta asumistukea. Asukkaan toimintakyky on laskenut hoivan tarpeen vuoksi, jolloin Kela myöntää hoitotukea ja tarvittaessa myös toimeentulotukea. Hoivastakin on maksettava asiakasmaksua, jos maksukykyä vielä on turvapalvelu-, ateria-, siivous- ja pyykkikulujen jälkeen.

Palveluasumista tuottavan yrityksen tuloa on ensinnäkin asukkailta saatava vuokratulo. Vuokra voikin olla kalliimpi kuin esimerkiksi vanhuksen aiemmassa asunnossa vaikka omassa käytössä olevat neliöt pienentyvät palveluasumiseen siirryttäessä. Käytävät, yhteistilat ja henkilökunnan tilat jyvitetään palveluasumisessa asukkaan maksettavaksi. Kiinteistön omistajalle syntyy useimmiten luonnollinen monopoli kodinhoidollisten, turva- ja ateriapalveluiden tarjoamisessa, joiden maksu määräytyy hinnaston mukaan. Palveluasumisessa asuva on hyvä vuokran ja oheispalveluiden maksaja, jonka maksukyvyyn takaa lopulta yhteiskunta.

Rahavirta kääntyy vanhuksilta ja yhteiskunnalta yrityksen hyväksi ja kannattavaksi liiketoiminnaksi, jonka tuotto voi lipsahtaa paratiiseihin. Vahvimmat syövät paikalliset yritykset. Kuka pitää palveluasumisessa asuvien ihmisten, veronmaksajien ja paikallisten yritysten puolta tässä karussa pelissä?

Marja Berg

Kuopion kaupunginvaltuutettu, Vihreät